

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Електронні методичні рекомендації до курсу
для здобувачів спеціальності 053 «Психологія»
другого (магістерського) рівня вищої освіти

ОДЕСА

2023

УДК 378.137
М54

Укладач:

А.В. Курова, кандидат психологічних наук, доцент кафедри соціальної психології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Рецензенти:

О.І. Кононенко – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної психології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

О.Г. Бабчук - кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології ПНПУ імені К.Д. Ушинського.

*Рекомендовано вченою радою факультету
психології та соціальної роботи ОНУ імені І. І. Мечникова
Протокол № 7 від 14.06.2023 р.*

М54 **Методика** викладання у вищій школі [Електронний ресурс]: електрон. метод. рекомендації до курсу «Методика викладання у вищій школі» для здобувачів другого (маг.) рівня вищої освіти спец. 053 «Психологія» / уклад. А.В. Курова. - Одеса, 2023. – 48 с. – 1,1 МБ.

У методичних рекомендаціях розкривається програма курсу, даються вказівки для Методичні рекомендації розроблені для здобувачів психологічного напрямку та допомагають при підготовці до відповідей на практичних заняттях, оформленні робіт при самостійному виконанні завдань, при підготовці до атестації. опанування лекційним матеріалом. Методичні рекомендації розроблені для здобувачів психологічного напрямку та допомагають при підготовці до відповідей на практичних заняттях, оформленні робіт при самостійному виконанні завдань, при підготовці до атестації. Основною метою є допомога в опануванні теоретичними знаннями та практичними навичками з урахуванням нових досягнень методичної науки, перспективного досвіду роботи викладачів вищих навчальних закладів

Розраховано для здобувачів 1 курсу другого рівня вищої освіти (магістерський рівень) спеціальності 053 «Психологія» факультету психології та соціальної роботи ОНУ імені І.І. Мечникова.

УДК 378.137

ЗМІСТ

Загальні відомості	4
Зміст навчальної дисципліни	7
Методичні рекомендації здобувачам з вивчення курсу «Методика викладання у вищій школі»	11
Методичні рекомендації здобувачам під час роботи на лекційних заняттях..	11
Методичні рекомендації здобувачам під час роботи на семінарських заняттях.....	14
Плани семінарських занять.....	15
Методичні рекомендації здобувачам під час самостійної роботи	31
Методичні вказівки здобувачам до написання рефератів.....	33
Методичні рекомендації щодо проведення підсумкового контролю з дисципліни «Методика викладання у вищій школі».....	35
Питання для підсумкового контролю	37
Рекомендована література до курсу	39
Додатки.....	41

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Методичні рекомендації з курсу «Методика викладання у вищій школі» розроблені на кафедрі соціальної психології ОНУ імені І.І. Мечникова на основі освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого рівня вищої освіти (магістерський рівень) відповідно до навчального плану для спеціальності 053 «Психологія». Згідно з навчальним планом «Методика викладання у вищій школі» є обов'язковою дисципліною і її вивчення здійснюється на 1-му курсі навчання здобувачів другого рівня вищої освіти (магістерський рівень).

Актуальність даного курсу

Сучасні тенденції розвитку українського суспільства та зміни в політичній, економічній, екологічній та соціальній сферах зумовлюють актуальність та значущість даної дисципліни. Адже саме зараз необхідні докорінні зміни до якісної підготовки кваліфікованих кадрів, які б відповідали потребам сучасної особистості, які б сприяли інноваційним процесам, саморозвивалися та самовдосконалювалися.

Забезпечення професійних компетентностей в психолого-педагогічній, науково-дослідній та організаційно- управлінській діяльності відповідно до освітніх вимог сьогодення здійснюється на основі засвоєння інноваційних форм, методів та засобів навчання, які сприяють активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти, розвитку їхніх розумових здібностей; вивчення педагогічного досвіду, ознайомлення з досягненнями науки та розроблення пропозицій щодо вдосконалення освітнього процесу, впровадження в педагогічну практику кращих досягнень науки; застосування інноваційних технологій реалізації змісту навчання.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є процес створення та реалізації методики викладання навчальної дисципліни як складової освітнього процесу, яка спрямована на формування необхідних професійних компетентностей.

Місце навчальної дисципліни в структурі освітнього процесу.

Дисципліна «Методика викладання у вищій школі» відноситься до обов'язкових дисциплін підготовки здобувачів другого рівня вищої освіти (магістерський рівень). Дисципліна базується безпосередньо на знаннях та навичках з загальної психології, вікової психології, психології особистості, диференційної психології та інших.

Мета вивчення курсу: оволодіння здобувачами теоретичними знаннями та практичними навичками з урахуванням нових досягнень методичної науки, перспективного досвіду роботи викладачів у вищих навчальних закладах; дидактичний супровід лекційних занять, структурування навчального матеріалу з дисципліни, проведення навчальних занять на високому професійному рівні із використанням сучасних освітніх технологій.

Завдання курсу:

- оволодіння психолого-педагогічним, методологічним і загальнокультурним змістом, необхідним для викладання «Психології» у різних вищих навчальних закладах;
- освоєння різних форм навчальних занять і методики їхнього проведення;
- одержання умінь розробки методичних, дидактичних і інших психологопедагогічних матеріалів, необхідних для викладання психології;
- стимулювання творчого самовираження студентів.

В результаті вивчення цієї дисципліни здобувач повинен:

знати:

- психологію навчання і навчальної діяльності;
- особливості організації навчання дорослих;
- специфіку викладання у вищій школі.
- методику викладання у вищій школі.

вміти:

- розробляти і проводити різні форми навчальних занять;
- планувати, розробляти й реалізувати різнопланові заходи щодо організації учбового процесу та до самостійної науково-дослідної діяльності;
- використовувати активні методи навчання, поглиблене знайомство з науковими психологічними теоріями та концепціями, що визначають спрямованість сучасних психологічних шкіл;
- організовувати та проводити навчально-виховний процес у вищій школі;
- ефективно організовувати педагогічне спілкування, поглиблене знайомство з сучасними підходами до розуміння творчості та сучасних методів дослідження обдарованої особистості.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ДИДАКТИКА ВИЩОЇ ШКОЛИ.

Лекційний матеріал

Тема 1. Історія викладання психології у вищій школі.

Етапи зародження становлення викладацької діяльності: доуніверситетський і університетський. Викладання психології в доуніверситетський період. Історія становлення викладацької діяльності за часів Античної Греції та Стародавнього Риму. Відомі персоналії-філософи: Платон, Арістотель. Академія, як прообраз вищого навчального закладу.

Виникнення перших університетів: Болонський, Саламанський, Паризький, Кембріджський та Оксфордський університети. Перші «класичні» університети.

Викладання психології в XVII-XIX століттях. Видатна роль педагога Яна Амоса Каменського для організації вищої освіти.

Острозька академія (к. 16 ст). Києво-Могелянська академія (сер.17 ст).

Прийняття першого університетського статуту як зведення правил, положень і рекомендації щодо організації освітнього процесу у вищій школі.

Викладання психології в XX столітті. Визначні педагоги сучасності. Особливості системи вищої освіти України.

Тема 2. Сутність і мета Болонського процесу.

Система вищої освіти України. Сутність Болонського процесу. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти. Адаптація вищої освіти України до вимог Болонського процесу. Мети, задачі й інструменти Болонських реформ і їх динаміка.

Структура вищої освіти, рівні підготовки спеціалістів, система вищих навчальних закладів України. Дидатичні основи підготовки психологів у системі вищої школи.

Психологія як наукова і навчальна дисципліна. Галузі психології як наукової дисципліни. Вища психологічна освіта в європейських і

північноамериканських країнах.

Тема 3. Зміст психологічної освіти.

Вища психологічна освіта в європейських і північноамериканських країнах. Основні тенденції розвитку психології у світі і психологічна освіта.

Поняття освіти. Загальна характеристика змісту освіти психологів. Характеристика документів, що визначають зміст освіти. Освітньо-професійна програма (ОПП) підготовки спеціалістів. Освітньо-професійна програма (ОПХ) фахівця.

Структурно-логічна схема підготовки. Державний стандарт освіти. Навчальний план, його структура і порядок реалізації. Робоча навчальна програма. Силабус. Тематичний план. Підручник. Навчальний посібник. Методичні рекомендації.

Тема 4. Методи навчання психології.

Поняття про метод навчання психології. Класифікація методів навчання. Активні методи навчання: програмовані, проблемні, інтерактивні. Активні методи групового навчання: діалогічний підхід. Проблемно-діалогічні методи повідомлення навчального матеріалу, навчання в діадах, групові діалоги, рольові діалоги, конкурси, брейн-стормінги, дискусії, командні ігри, структурні методи.

Таксономія навчальних задач при вивченні психології. Словесні методи навчання психології. Наочні методи навчання психології. Методи закріплення вивченого матеріалу.

Тема 5. Перевірка й оцінка знань з психології.

Організація перевірки й оцінювання при навчанні психології. Види перевірки знань при навчанні психології. Форми перевірки знань при навчанні психології.

Контроль як навчальна діяльність студентів. Функції педагогічного

контролю навчальної діяльності студентів. Визначення самоконтролю. Зміст і форми педагогічного контролю. Методичні засоби забезпечення ефективності педагогічного контролю. Методи контролю успішності студентів. Розроблення, підготовка та проведення контролю успішності досягнень здобувачів у вищій школі. Тестовий контроль знань у вищій школі.

Тема 6. Реформа вищої школи в Україні.

Закони України про сучасну реформу вищої школи. Особливості системи вищої освіти України. Актуальні реформи системи освіти в вищій школі.

Методика викладання психології в системі сучасного психологічного знання. Методика викладання у вищій школі як навчальна дисципліна, її мета та завдання. Зміст навчання психології. Особливості та принципи викладання психології. Методи, форми та засоби навчання. Вимоги до викладача психології сучасного вищого навчального закладу України.

Структура вищої освіти України, рівні підготовки спеціалістів, система вищих навчальних закладів України. Проблема реалізації Державної національної програми «Освіта» («Україна XXI ст.»).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА В ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ.

Лекційний матеріал.

Тема 7. Професійно-педагогічні й особистісні якості викладача вищої школи.

Професійна компетентність педагога: педагогічна діяльність, особистість педагога й педагогічне спілкування. Психолого-педагогічний зміст педагогічної діяльності викладача психології. Компоненти науково-методичного змісту педагогічної діяльності викладача психології та їхня роль у забезпеченні ефективності навчально-виховного процесу.

Принципи і функції педагогічної діяльності. Професійно-особистісні

характеристики викладача як елемента педагогічної системи. Педагогічна майстерність та її структура. Особистісні властивості викладача, педагогічні здібності, культурно-психологічна компетентність, артистизм. Проблема ефективності педагогічного спілкування. Основні стилі викладання.

Поняття «кваліфікаційна характеристика», «модель фахівця». Професіограма вченого-педагога і характеристика її компонентів. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів. Педагогічне спілкування як різновид професійного спілкування. Функції, види і стилі педагогічного спілкування. Конфлікти в педагогічному процесі.

Тема 8. Розробка навчальної лекції.

Лекція, методика її підготовки і проведення. Види лекцій: традиційні та інноваційні лекції. Класифікація нетрадиційних лекцій. Функції лекційного заняття. Основні принципи підготовки до лекційного заняття. Методична розробка навчальної лекції. Обґрунтування вибору теми лекції. Форма організації і зміст лекції.

Спрямованість навчання на реалізацію мети освіти. Етапи підготовки до лекційного заняття. Структура тексту лекції. Композиційна побудова лекції. Підготовка наочних матеріалів. Вимоги до грамотності мови. Іміджеві характеристики лектора.

Тема 9. Розробка практичного заняття.

Методична розробка семінарського та практичного заняття. Тема, форма організації, план і конспект ходу семінарського та практичного заняття. Основні дидактичні цілі проведення семінарського заняття. Основні функції семінарського та практичного заняття. Класифікації семінарських занять. Структура семінарського та практичного заняття. Основні етапи підготовки та проведення практичних занять. Вимоги до практичних занять.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЗДОБУВАЧАМ З ВИВЧЕННЯ КУРСУ «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ»

Методичні рекомендації здобувачам під час роботи на лекційних заняттях

Основу теоретичного навчання здобувачів становлять лекційні заняття. Вони дають систематизовані знання про найскладніші та актуальні проблеми педагогічного процесу та методики викладання у вищій школі, тощо.

На лекційних заняттях особлива увага приділяється не тільки засвоєнню здобувачами досліджуваних питань, але і стимулюванню їх активної пізнавальної діяльності, творчого мислення, розвитку наукового світогляду, професійно-значущих властивостей і якостей. Лекції з навчальної дисципліни «Методика викладання у вищій школі» проводяться, як правило, як проблемні в формі діалогу (лекції-дискусії, з використанням інтерактивних технологій).

Задля полегшення сприйняття, розуміння та запам'ятовування матеріалу, що викладається, надаються додаткові пояснення із наведенням прикладів, висвітлюються наявні міждисциплінарні зв'язки з іншими галузями психологічної науки: психологією особистості, загальною психологією, віковою психологією тощо.

Навчаючись на лекційних заняттях, здобувачі повинні уважно слухати викладача, рефлексувати разом із ним над проблемними питаннями, мислити, домагатися розуміння досліджуваного предмета, застосування знань на практиці задля вирішення навчально-професійних завдань у майбутній діяльності. Здобувачі повинні уважно та сумлінно конспектувати та нотувати почутий матеріал, вести та постійно оновлювати тезаурус.

У випадку нерозуміння будь-якої частини вивчаемого питання варто поставити запитання викладачу в установленому порядку. В процесі роботи на лекційних заняттях необхідно синхронно фіксувати у власних конспектах

схеми, таблиці та рисунки, які коментує та пояснює викладач. Лекційне заняття є змістовною, проблемною, діалоговою, цікавою та ефективною формою проведення навчального заняття, відрізняється новизною розгляду навчальних питань.

Здобувачам вищої освіти, що вивчають курс «Методика викладання у вищій школі», рекомендується розширювати, поглиблювати, закріплювати засвоєні знання під час самостійної роботи, особливо при підготовці до семінарських занять, ознайомлюватися та конспектувати не тільки обов'язкову, але й додаткову літературу.

Опрацювання лекційного матеріалу.

Лекції слугують тим підґрунтям та інструментом, що спрямовують здобувачів у найбільш раціональному напрямі щодо вивчення навчальної дисципліни та надають йому знання в обсязі, необхідному для подальшого поглибленого вивчення навчальної дисципліни, роз'яснюють найбільш складні поняття та положення навчальної дисципліни.

Плідна робота здобувачів на лекціях є запорукою подальшого успішного оволодіння тими необхідними знаннями, що сприятиме формуванню необхідного рівня знань та навичок.

На початку лекції викладач оголошує тему лекції, мету, план її проведення та необхідну навчальну літературу і нормативно-правові джерела. Крім того, посилання на наукову і спеціальну літературу, а також нормативно-правові джерела здійснюються викладачем в ході проведення лекції.

Тому, під час лекції здобувачі уважно слухають викладача, аналізують отриману інформацію, а також конспектують найбільш важливі та необхідні моменти лекції, що надається. В кінці лекції здобувачі можуть задати викладачеві питання щодо роз'яснення незрозумілих положень прослуханої лекції.

У системі різних форм навчально-виховної роботи особливе місце належить лекції, де викладач надає основну інформацію, навчає

розмірковувати, аналізувати, допомагає опанувати ключові знання, а також спрямовує самостійну роботу здобувача.

Зв'язок лекції і самостійної роботи здобувача розглядається в таких напрямках: лекція як головна початкова ланка, що визначає зміст і обсяг самостійної роботи здобувача; методичні прийоми читання лекцій, що активізують самостійну роботу здобувачів; самостійна робота, яка сприяє поглибленому засвоєнню теми на базі прослуханої лекції.

Перший етап самостійної роботи починається з процесу слухання і записування лекції. Правильно складений конспект лекції – найефективніший засіб стимулювання подальшої самостійної роботи здобувачів. Конспект – це короткий тезовий запис головних положень навчального матеріалу. Складання і вивчення конспекту – це перший етап самостійної роботи здобувача над вивченням теми чи розділу. Конспект допомагає в раціональній підготовці до семінарських занять, заліку, у визначенні напряму і обсягу подальшої роботи з літературними джерелами.

Під час підготовки до наступної лекції здобувач повинен опрацювати матеріал попередньої лекції з використанням підручників та інших джерел літератури. На лекціях висвітлюють тільки основні теоретичні положення та найбільш актуальні проблеми, тому деякі питання виносяться на самостійне опрацювання.

Критерії оцінки опорних конспектів:

- вміння здобувача стисло визначати та фіксувати ключові позиції, основні поняття та концепти, які викладаються;
- продемонструвати дотримання лексичних, фразеологічних, граматичних і стилістичних норм української літературної мови.

Методичні рекомендації здобувачам під час роботи на семінарських заняттях

За найбільш складними проблемами навчальної дисципліни «Методика викладання у вищій школі» проводяться семінарські заняття. Їх головним завданням є поглиблення та закріплення теоретичних знань у здобувачів, формування і розвиток у них умінь і навичок застосування знань для успішного вирішення прикладних психологічних завдань.

Семінарське заняття проводиться відповідно до плану. У плані вказуються тема, час, завдання семінарського заняття, тема доповіді та реферативного повідомлення, обговорювані питання. Описуються сценарії психологічних задач, тренінгів, ділових ігор, завдання, для вирішення на занятті, список літератури, рекомендованої до семінарського заняття.

Підготовка здобувачів до заняття включає:

- завчасне ознайомлення з планом заняття;
- вивчення рекомендованої літератури і конспекту лекцій;
- підготовку повних і глибоких відповідей по кожному питанню, що виноситься для обговорення;
- підготовку доповіді, реферату, презентації за вказівкою викладача;
- завчасне рішення навчально-професійних завдань до заняття.

При проведенні семінарського заняття приділяється особлива увага завданням, яке передбачає не тільки відтворення здобувачами знань, а й спрямованих на розвиток у них практичних умінь і навичок, а так само творчого мислення, наукового світогляду, професійних уявлень і здібностей.

Критерії оцінки семінарського завдання:

- самостійність та змістовність виконання завдання;
- ознайомлення з необхідною літературою;
- його відповідність поставленим цілям.

Плани семінарських занять

Викладачем дисципліни подається перелік тем семінарських занять та практичні завдання для виконання, які здобувачі повинні підготувати, спираючись на лекційний матеріал. Здобувачам пропонується самостійно опрацювати та поглибити знання з наступних тем, зробити конспект, виконати завдання, які перевірятимуться викладачем по даним темам на семінарських заняттях.

Заняття № 1

Основні категорії методики як науки

Контрольні запитання до теми:

1. Визначте потребу психологічних знань для себе й оточуючих.
2. З'ясуйте основні цілі наукової психології, прикладної та методичної викладання психології.
3. Охарактеризуйте мету та завдання методики викладання психології.
4. Порівняйте принципи навчання психології.
5. Проаналізуйте особливості викладання психології у вищій школі.
6. Визначте основні методи, форми та засоби викладання психології у вищому навчальному закладі.
7. Які постають вимоги до викладача психології у вищому навчальному закладі?
8. Назвіть етапи зародження і становлення викладацької діяльності у вищих навчальних закладах світу. Дайте загальну характеристику кожному етапу.
9. Назвіть перші університети. Яка загальна характеристика їх об'єднувала?
10. Яке розуміння у поняття «магістр», «доктор», «професор» вкладалося у середні віки? А зараз?
11. Розкрийте вклад Я. А. Каменського у становленні викладацької діяльності у вищих навчальних закладах.

12. Розкрийте суть сучасного етапу становлення викладацької діяльності у вищих навчальних закладах України.

Під час проведення практичного заняття викладач може запропонувати наступні **вправи для виконання:**

Вправа 1. *Засвоїти основні поняття теми:* освітній процес, зміст та функції навчального процесу, мета навчання, методика, форми та методи навчання, методи викладання, діяльність викладача, діяльність студента в освітньому процесі. *Зверніть увагу на те, що особливості освітнього процесу у закладі вищої освіти потребують від викладача єдності педагогічних знань та педагогічної дії.* Основна ціль методичної підготовки – не самі собою теоретичні знання, а знання як інструмент побудови ефективної педагогічної взаємодії в різноманітних умовах, які постійно змінюються.

Вправа 2. *Робота в парах.* Визначити сутність та фактори успіху освітнього процесу, характеризуючи його складові (викладання та учіння) та виділяючи функції кожної з них. *Колективна дискусія.*

Вправа 3. Виявити рівень мотиваційно-ціннісного ставлення магістрантів до педагогічної діяльності. Визначити домінуючу спрямованість в структурі ціннісних орієнтацій викладачів ЗВО.

Вправа 4. «Ключі» (по К. Фопелю)

МЕТА: Розвивати символічне мислення, уміння визначати та приймати професійну роль, визначаючи власну мету зазначеної діяльності.

Вправа 5. «Мотиви педагогічної діяльності»

МЕТА: Самооцінка ступеня вираження того чи іншого мотиву педагогічної діяльності за п'ятибальною шкалою:

№	Зміст оцінок	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Інтерес до професії викладача					
2	Спілкування з викладачами					
3	Бажання спілкуватися з молоддю					

4	Можливість реалізувати себе творчо					
5	Потреба у самоосвіті					
6	Бажання навчати конкретному предмету					
7	Бажання присвятити себе вихованню молоді					
8	Бажання реалізувати свої педагогічні здібності					
9	Бажання внести будь-які зміни в освіту					
10	Бажання зробити кар'єру					
11	Бажання займатися науковою діяльністю					
12	Бажання розуміти людей					
13	Бажання продовжити сімейну традицію – бути викладачем					
14	Бажання бути схожим на улюбленого педагога					

Теми рефератів, доповідей, есе та презентацій:

1. Підготувати повідомлення на тему: «Сучасні тенденції розвитку змісту та методики викладання у вищій школі».
2. Підготувати проект «Основні функції викладача вищої школи. Методична компетентність як складова професійно-педагогічної діяльності».
3. Підготувати педагогічне есе: «Дидактична майстерність викладача вищої школи».

Список рекомендованої літератури:

Основна

1. Булгакова Н.В. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / Н. Б. Булгакова, В.О. Рахманов. – Київ : НАУ, 2012. – 204 с.
2. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015 – 224 с.
3. Каплінський В.В. 100 складних ситуацій на уроках та поза уроками: шукаємо рішення. Навчальний посібник для майбутніх учителів / В.В. Каплінський. – Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. – 80с.
4. Козлова Г.М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / Г. М.Козлова. – Одеса : ОНЕУ, 2014. – 200 с.
5. Резван О. Методика викладання у вищій школі / О. О. Резван. – Харків :ХНАДУ : Міськдрук, 2012. – 152 с.
6. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі : метод. рек. / В. В.Стинська. – Івано-Франковськ, 2016. – 65 с.
7. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І. Туркот. – К. : Кондор, 2011. – 628 с.

Додаткова

1. Акімова О.В. Методичні рекомендації до комплексного екзамену для студентів спеціальності «Педагогіка вищої школи» освітньокваліфікаційного рівня магістра / О. В. Акімова, В. В. Каплінський, Н. Б. Хамська. – Вінниця: ТОВ «Фірма «Планер» 2015. – 49 с.
2. Винославська О.В. Психологія та методика викладання фахових навчальних дисциплін у вищій школі. Комплекс навч.-метод. забезпечення для підготовки магістрів усіх спеціальностей / О. В. Винославська. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2016. – 73 с.
3. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page_9. Закон України «Про освіту»
4. Курова А.В. Ситуація невизначеності у парадигмі сучасних викликів суспільства/ А.В. Курова// Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія :Психологія. – 2021. – Вип. 4. – С. 51-56.
5. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/15840720/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli_-_kurlyand_zn
6. Прокопів Л.М. Інформаційні технології в педагогіці : метод. рек. до самост. роботи / Л. М. Прокопів. – Івано-Франківськ, 2013. – 60 с.

Заняття № 2

Методи навчання методик у вищій школі

Контрольні запитання до теми:

1. Охарактеризуйте зміст поняття «метод навчання».
2. Проведіть порівняльний аналіз класифікацій методів навчання.
3. Види класифікацій методів навчання у вищій школі.
4. Надайте характеристику програмованих, проблемних та інтерактивних методів навчання психології.
5. Дайте характеристику основних груп активних методів групового навчання психології.
6. Як поділяються методи за джерелом отримання знань?
7. Яким методам сьогодні віддається перевага? Які Вам відомі?
8. Який взаємозв'язок методів навчання з формами організації навчання у вищій школі?
9. Які освітні завдання вирішують інтерактивні методи навчання?
10. Що являють собою освітні інновації?
11. В чому суть інноваційних методик викладання у ЗВО?

12. Які інноваційні методи є найбільш ефективними у викладацькій діяльності викладача?

Під час проведення практичного заняття викладач може запропонувати наступні **вправи для виконання:**

Вправа 1. Засвоїти основні поняття теми: методи навчання, форми навчання, засоби навчання, інтерактивні методи навчання, активні методи навчання. Зверніть увагу на те, що методи навчання спрямовані на активізацію пізнавальної діяльності здобувача освіти, посилення мотивації в навчанні, стимулювання розумової праці на основі індивідуального підходу до кожного здобувача освіти.

Сучасні вимоги до фахівця стосуються не тільки його професійної кваліфікації, а й комплексу професійних та особистісних якостей. Професійна підготовка ґрунтується на принципах активного проблемного навчання з використанням методів і засобів, які здатні збагачувати знання здобувачів освіти, формувати творче, нестандартне мислення, розвивати пізнавальні інтереси.

Вправа 2. Індивідуальна робота. Складання синквейну «Метод». Метод «Заверши фразу». Кожному магістранту письмово (за 2 хвилини) треба завершити фразу: «Педагогічний метод – це.....». Обґрунтувати свою відповідь.

Вправа 3. Робота в парах. Проаналізуйте відомі класифікації методів навчання (за джерелом знань, за етапом навчання, за способом педагогічного керівництва, за логікою навчання, за дидактичними цілями, за характером пізнавальної діяльності). Складіть карту-схему «Методи навчання у вищій школі».

Вправа 4. Визначте сутність та мету форм організації навчання у вищій школі: лекції, практичні, семінарські, консультації, та заповніть таблицю:

№ п/п	Форма заняття	Методи
-------	---------------	--------

1	Лекція	
2	Практичне заняття	
3	Семінарське заняття	
4	Консультації	

Вправа 5. Провести «Круглий стіл» з питання «Інноваційні методики викладання у вищій школі». Обговорити питання:

1. Чим, на вашу думку, є освітні інновації?
2. Яка роль інновацій в освіті?
3. Як ви розумієте поняття «інноваційні методики»?

Теми рефератів, доповідей, есе та презентацій:

1. Підготуйте доповідь на тему «Сучасні засоби навчання у вищій школі».
2. Сутнісна характеристика інноваційної педагогічної діяльності викладача.
3. Загальна характеристика авторських інноваційних методик.
4. Створити проєкт «Модель інноваційного освітнього процесу у ЗВО, в якому ви працюєте або навчаєтесь».

Список рекомендованої літератури:

Основна

1. Булгакова Н.В. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / Н. Б. Булгакова, В.О. Рахманов. – Київ : НАУ, 2012. – 204 с.
2. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015 – 224 с.
3. Каплінський В.В. 100 складних ситуацій на уроках та поза уроками: шукаємо рішення. Навчальний посібник для майбутніх учителів / В.В. Каплінський. – Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. – 80с.
4. Козлова Г.М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / Г. М. Козлова. – Одеса : ОНЕУ, 2014. – 200 с.
5. Резван О. Методика викладання у вищій школі / О. О. Резван. – Харків : ХНАДУ : Міськдрук, 2012. – 152 с.
6. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі : метод. рек. / В. В. Стинська. – Івано-Франковськ, 2016. – 65 с.
7. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І. Туркот. – К. : Кондор, 2011. – 628 с.

Додаткова

1. Акімова О.В. Методичні рекомендації до комплексного екзамену для студентів спеціальності «Педагогіка вищої школи» освітньо-кваліфікаційного рівня магістра / О. В. Акімова, В. В. Каплінський, Н. Б. Хамська. – Вінниця: ТОВ «Фірма «Планер» 2015. – 49 с.

2. Винославська О.В. Психологія та методика викладання фахових навчальних дисциплін у вищій школі. Комплекс навч.-метод. забезпечення для підготовки магістрів усіх спеціальностей / О. В. Винославська. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2016. – 73 с.
3. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page 9](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page_9). Закон України «Про освіту»
4. Курова А.В. Ситуація невизначеності у парадигмі сучасних викликів суспільства/ А.В. Курова// Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія :Психологія. – 2021. – Вип. 4. – С. 51-56.
5. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://pidruchniki.ws/15840720/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli_- _kurljand_zn](http://pidruchniki.ws/15840720/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli_-_kurljand_zn)
6. Прокопів Л.М. Інформаційні технології в педагогіці : метод. рек. до самост. роботи / Л. М. Прокопів. – Івано-Франківськ, 2013. – 60 с.

Заняття № 3

Особистість викладача вищого навчального закладу

Контрольні запитання до теми:

1. Охарактеризуйте зміст поняття «професійна компетентність педагога».
2. Визначте специфіку та структуру педагогічної діяльності.
3. Назвіть компоненти педагогічної діяльності у вищій школі.
4. Означте принципи і функції педагогічної діяльності вищої школи.
5. Проаналізуйте професійно-особистісні характеристики викладача як елемента педагогічної системи вищої школи.
6. Розкрийте суть педагогічної майстерності та її структури.
7. Визначте суть та умови ефективності педагогічного спілкування.
8. Що таке бар'єри спілкування та як їх подолати викладачу?
9. Проведіть порівняльний аналіз основних стилів викладання.
10. Компетентнісний підхід в освіті.
11. Методичне забезпечення навчальних дисциплін у ЗВО.
12. Нормативні документи програмно-методичного забезпечення.
13. Навчально-методичний комплекс дисципліни.

Під час проведення практичного заняття викладач може запропонувати

наступні **вправи для виконання:**

Вправа 1. *Засвоїти основні поняття теми:* методичне забезпечення навчальних дисциплін, нормативні документи програмно-методичного забезпечення, зміст освіти, освітня програма, навчальний план, навчальна програма, робоча програма, навчально-методичний комплекс дисципліни.

Зверніть увагу на те, що навчально-методична робота викладача спрямована на методичне забезпечення й удосконалення існуючих форм і видів занять зі студентами, упровадження сучасних педагогічних технологій, методів навчання. Основними документами, що конкретизують зміст навчання, є навчальні та робочі навчальні плани, а також програми навчальних дисциплін та робочі програми. Програми навчальних дисциплін розробляються на підставі відповідних освітніх програм. Програми навчальних дисциплін, у тому числі всіх дисциплін, що пропонуються здобувачам освіти для вибору, мають бути затверджені не пізніше ніж за два місяці до початку нового навчального року. Програми навчальних дисциплін розробляються провідними науково-педагогічними працівниками профільних кафедр університету, відповідальність за їх розробку покладається на завідувачів кафедр.

Вправа 2. Зробити порівняльний аналіз знанневого та компетентнісного підходів до освітнього процесу. Визначити сутність та зміст сучасного освітнього процесу у вищій школі. Заповнити таблицю.

Порівняння	Знанневий підхід	Компетентнісний підхід
Цілі		
Підстави		
Принципи		
Організація освітнього процесу		
Технологічність		
Система оцінювання		
Роль викладача		

Роль студента		
Оцінка якості		
Модель підготовки		
Ключові слова		

Вправа 3.

Визначити сутність основних нормативних документів програмно-методичного забезпечення освітнього процесу у вищій школі. Поєднати термін з його визначенням.

Термін	Визначення
Закон освіти	
Освітньо-професійна програма підготовки фахівців	
Освітньо-кваліфікаційна характеристика	
Державний стандарт освіти	
Навчальний план	
Навчальний графік	
Типова навчальна програма	
Робоча навчальна програма	
Календарно-тематичний план	

Визначення:

1. Інформаційно-розпорядчий документ, який визначає порядок і терміни проведення всіх видів навчальних занять у відповідності до навчального плану.
2. Тематика лекцій і практичних (семінарських) занять та строки проведення.
3. Основні вимоги до професійних якостей, теоретичних знань, виробничих вмінь та навичок фахівців, які відповідають визначеному освітньому рівню і необхідні для успішного виконання професійних обов'язків.
4. Нормативний документ, що визначає перелік і обсяг нормативних і вибіркового навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення,

- конкретні форми проведення навчальних занять і їх обсяг, графік навчального процесу, форми і способи проведення поточного і підсумкового контролю.
5. Нормативний документ, що визначає зміст дисципліни, компетентності та програмні результати вивчення дисципліни, методи аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи студентів, форми контролю знань, а також відповідні літературні джерела для досягнення високої продуктивності навчального процесу.
 6. Науково обґрунтована система дидактичного і методичного оформлення процесу формування знань, вмінь і навичок, а також досвіду творчої діяльності особистості у відповідності з освітніми і кваліфікаційними рівнями.
 7. Сукупність норм, що визначають вимоги до відповідного освітнього (кваліфікаційного) рівня.
 8. Перелік нормативних вибіркових навчальних дисциплін із визначенням обсягу годин, відведених для їх вивчення, а також форм підсумкового контролю знань, вмінь та навичок студентів.
 9. Виклад конкретного змісту дисципліни, послідовність її вивчення, організаційні форми навчання, форми і способи поточного і підсумкового контролю, літературні джерела і технічні засоби навчання.

Вправа 4. Проаналізуйте та визначте основні позиції навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни «Методика викладання у вищій школі».

Теми рефератів, доповідей, есе та презентацій:

1. Сутність компетентнісного підходу до вивчення навчальних дисциплін у вищій школі.
2. Методичне забезпечення навчальних дисциплін у закладах вищої освіти.
3. Проаналізуйте нормативні документи програмно-методичного забезпечення в освіті.

Список рекомендованої літератури:

Основна

1. Булгакова Н.В. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / Н. Б. Булгакова, В.О. Рахманов. – Київ : НАУ, 2012. – 204 с.
2. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015 – 224 с.
3. Каплінський В.В. 100 складних ситуацій на уроках та поза уроками: шукаємо рішення. Навчальний посібник для майбутніх учителів / В.В. Каплінський. – Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. – 80с.
4. Козлова Г.М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / Г. М. Козлова. – Одеса : ОНЕУ, 2014. – 200 с.
5. Резван О. Методика викладання у вищій школі / О. О. Резван. – Харків : ХНАДУ : Міськдрук, 2012. – 152 с.
6. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі : метод. рек. / В. В. Стинська. – Івано-Франковськ, 2016. – 65 с.
7. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І. Туркот. – К. : Кондор, 2011. – 628 с.

Додаткова

1. Акімова О.В. Методичні рекомендації до комплексного екзамену для студентів спеціальності «Педагогіка вищої школи» освітньокваліфікаційного рівня магістра / О. В. Акімова, В. В. Каплінський, Н. Б. Хамська. – Вінниця: ТОВ «Фірма «Планер» 2015. – 49 с.
2. Винославська О.В. Психологія та методика викладання фахових навчальних дисциплін у вищій школі. Комплекс навч.-метод. забезпечення для підготовки магістрів усіх спеціальностей / О. В. Винославська. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2016. – 73 с.
3. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page_9. Закон України «Про освіту»
4. Курова А.В. Ситуація невизначеності у парадигмі сучасних викликів суспільства/ А.В. Курова// Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія :Психологія. – 2021. – Вип. 4. – С. 51-56.
5. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/15840720/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli_-_kurlyand_zn
6. Прокопів Л.М. Інформаційні технології в педагогіці : метод. рек. до самост. роботи / Л. М. Прокопів. – Івано-Франківськ, 2013. – 60 с.

Заняття № 4

Методичні рекомендації щодо розробки лекційного заняття

Контрольні запитання до теми:

1. Розкрийте поняття лекції як основної форми проведення навчальних занять у вищій школі.
2. Розкрийте етапи підготовки лекції.

3. Що таке навчальна наочність та її види?
4. Визначіть основні вимоги до забезпечення грамотності мови.
5. Особливості методики підготовки та проведення лекції.
6. Критерії лекційного викладання.
7. Схематичний аналіз лекції.
8. З яких структурних компонентів складається лекція?
9. Визначити сутність кожного з етапів лекційного викладання.
10. Якими вміннями має володіти лектор?

Під час проведення практичного заняття викладач може запропонувати наступні **вправи для виконання**:

Вправа 1. *Засвоїти основні поняття теми:* лекція, методика підготовки та читання лекції, професійні якості лектора, прийоми активізації уваги студентів.

Вправа 2. Метод «*Займи позицію*». Аргументовано довести власну точку зору «Ви за чи проти традиційної лекції у вищій школі».

Інструкція: здобувачі освіти мають утворити дві групи: прихильники позиції «за» та прихильники позиції «проти». Протягом 10 хвилин мінігрупи обговорюють свою позицію, після чого презентують її перед усією групою. Група-опонент може ставити питання.

Робота в групах. Визначити переваги та недоліки традиційної лекції як методу навчання.

Вправа 3. Перегляньте три відеофрагменти, які взяті з американського фільму «У дзеркала два обличчя (The mirror has two faces)» – «погана лекція», «хороша лекція», «ідеальна лекція». Проаналізуйте ці відео та дайте відповіді на наступні запитання:

- Чому, на Вашу думку, відеофрагменти мають такі назви? Що про це говорить?
- Проаналізуйте, як викладач активізує увагу студентів на кожному відео?

- Які прийоми використовує викладач, щоб зберегти увагу студентів до змісту лекції?
- Які вміння та якості дозволяють викладачу забезпечити ефективність лекції?

Вправа 4. *Робота в парах.* За результатами аналізу попередньої вправи визначте критерії лекційного викладання.

Вправа 5. *Групова дискусія.* В чому полягає роль першої лекції з нової навчальної дисципліни? Запропонуйте способи внутрішньої мотивації студентів на першій лекції (тема за вибором).

Вправа 6. *Аналіз ситуативних завдань.*

1. Ви приходите на свою першу лекцію до старшокурсників, підходите до кафедри, а на тому місті, де кладуть конспект, написано: «Лекторе, роби свою справу мовчки». Ваші дії.

2. Ви проводите свою першу лекцію у ролі викладача ВНЗ. Всі студенти уважно слухають, крім одного. Його сонний погляд, нарешті, переростає у справжній сон, хлопець починає тихенько хропіти. Студенти переключають увагу на нього. Вас вже перестали слухати — чекають реакції. Якою ж вона буде?

3. Ви приходите на лекцію. Четверта пара. Студенти втомлені і зустрічають вас незадоволеними поглядами. Ваші дії.

4. Ви читаєте лекцію, а деякі студенти вам заважають (розмовляють, сміються). Як впоратись з ними?

Творче завдання:

Підготувати фрагмент лекційного викладу за власною темою, який би мав чітку структуру, мотивацію до вивчення теми, прийоми активізації навчальної діяльності здобувачів освіти.

Список рекомендованої літератури:

Основна

1. Булгакова Н.В. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / Н. Б. Булгакова, В.О. Рахманов. – Київ : НАУ, 2012. – 204 с.
2. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015 – 224 с.
3. Каплінський В.В. 100 складних ситуацій на уроках та поза уроками: шукаємо рішення. Навчальний посібник для майбутніх учителів / В.В. Каплінський. – Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. – 80с.
4. Козлова Г.М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / Г. М. Козлова. – Одеса : ОНЕУ, 2014. – 200 с.
5. Резван О. Методика викладання у вищій школі / О. О. Резван. – Харків : ХНАДУ : Міськдрук, 2012. – 152 с.
6. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі : метод. рек. / В. В. Стинська. – Івано-Франковськ, 2016. – 65 с.
7. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І. Туркот. – К. : Кондор, 2011. – 628 с.

Додаткова

1. Акімова О.В. Методичні рекомендації до комплексного екзамену для студентів спеціальності «Педагогіка вищої школи» освітньокваліфікаційного рівня магістра / О. В. Акімова, В. В. Каплінський, Н. Б. Хамська. – Вінниця: ТОВ «Фірма «Планер» 2015. – 49 с.
2. Винославська О.В. Психологія та методика викладання фахових навчальних дисциплін у вищій школі. Комплекс навч.-метод. забезпечення для підготовки магістрів усіх спеціальностей / О. В. Винославська. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2016. – 73 с.
3. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page_9. Закон України «Про освіту»
4. Курова А.В. Ситуація невизначеності у парадигмі сучасних викликів суспільства/ А.В. Курова// Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія :Психологія. – 2021. – Вип. 4. – С. 51-56.
5. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/15840720/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli_-_kurlyand_zn
6. Прокопів Л.М. Інформаційні технології в педагогіці : метод. рек. до самост. роботи / Л. М. Прокопів. – Івано-Франківськ, 2013. – 60 с.

Заняття № 5

Методичні рекомендації щодо розробки практичного заняття

Контрольні запитання до теми:

1. Визначіть поняття та особливості семінару як виду навчального заняття у вищій школі.
2. Сформулюйте методику підготовки та проведення семінарського заняття.
3. Що таке практичне заняття та його роль у навчально-виховному

процесі підготовки майбутніх психологів?

4. Розкрийте методику підготовки та проведення практичного заняття.
5. Структура та методика проведення семінарського заняття.
6. Структура та методика проведення практичного заняття.
7. Як активізувати увагу студентів під час занять?
8. В чому полягає підготовка викладача до семінарських (практичних) занять?

Під час проведення практичного заняття викладач може запропонувати наступні **вправи для виконання:**

Вправа 1. *Засвоїти основні поняття теми:* організаційні форми навчання у ЗВО, семінарські, практичні, лабораторні заняття, інноваційні заняття, проблемні ситуації, тренінгові вправи, ситуативні завдання.

Вправа 2. «Круглий стіл» з питань підготовки та проведення практичних та семінарських занять у вищій школі.

Обговорити питання:

1. Сутність, дидактичні цілі та функції семінарських та практичних занять.
2. Традиційні та інноваційні практичні та семінарські заняття у вищій школі.
3. Типи семінарських занять, методика їх організації.
4. Методика організації практичних занять, види практичних завдань.
5. Пригадайте: Які методи навчання можна застосовувати під час тієї чи іншої форми?
6. Які засоби навчання допомагають реалізувати той чи інший метод навчання?

Вправа 3. Робота в групах. Охарактеризувати карти-схеми підготовки до практичного та семінарського занять та визначити особливості кожного з них (див. Додаток).

Вправа 4. Користуючись картами-схемами навчальних занять

(практичного, семінарського), створити методичну розробку практичного та семінарського заняття за власною темою.

Інструкція:

1. правильно визначити навчальні цілі до заняття;
2. визначити, які саме методи навчання (пасивні, активні, інтерактивні) та контролю Ви будете використовувати під час кожного етапу заняття для реалізації зазначених цілей навчання;
3. необхідно ретельно прописати основний етап заняття з використанням того чи іншого методу навчання, обравши форму організації навчальної діяльності студентів (індивідуальну, парну, групову).

Вправа 5. Обговорити попередні виступи. Дати оцінку семінарському (практичному) заняттю за наступними критеріями:

- ◆ змістовність;
- ◆ структура;
- ◆ методичний рівень;
- ◆ професійна спрямованість.

Вправа 6. Індивідуальна робота. Продовжити речення та представити результат роботи перед групою.

1. З тією метою, щоб практичні (семінарські) заняття у вищій школі приносили здобувачу реальну практичну допомогу, їх необхідно звільнити від ...
2. На практичних (семінарських) заняттях у вищій школі значно підвищиться мотивація студентів, якщо викладач буде ...
3. В мене ідея щодо проведення практичних (семінарських) занять з методики викладання у вищій школі...

Творче завдання:

1. Розробити фрагмент семінарського заняття – ділової гри (тема за вибором).

2. Розробити фрагмент семінарського заняття – «мозкового штурму» (тема завибором).

Список рекомендованої літератури:

Основна

1. Булгакова Н.В. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / Н. Б. Булгакова, В.О. Рахманов. – Київ : НАУ, 2012. – 204 с.
2. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015 – 224 с.
3. Каплінський В.В. 100 складних ситуацій на уроках та поза уроками: шукаємо рішення. Навчальний посібник для майбутніх учителів / В.В. Каплінський. – Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. – 80с.
4. Козлова Г.М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / Г. М. Козлова. – Одеса : ОНЕУ, 2014. – 200 с.
5. Резван О. Методика викладання у вищій школі / О. О. Резван. – Харків : ХНАДУ : Міськдрук, 2012. – 152 с.
6. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі : метод. рек. / В. В. Стинська. – Івано-Франковськ, 2016. – 65 с.
7. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І. Туркот. – К. : Кондор, 2011. – 628 с.

Додаткова

1. Акімова О.В. Методичні рекомендації до комплексного екзамену для студентів спеціальності «Педагогіка вищої школи» освітньокваліфікаційного рівня магістра / О. В. Акімова, В. В. Каплінський, Н. Б. Хамська. – Вінниця: ТОВ «Фірма «Планер» 2015. – 49 с.
2. Винославська О.В. Психологія та методика викладання фахових навчальних дисциплін у вищій школі. Комплекс навч.-метод. забезпечення для підготовки магістрів усіх спеціальностей / О. В. Винославська. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2016. – 73 с.
3. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page_9. Закон України «Про освіту»
4. Курова А.В. Ситуація невизначеності у парадигмі сучасних викликів суспільства/ А.В. Курова// Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія :Психологія. – 2021. – Вип. 4. – С. 51-56.
5. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/15840720/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli_-_kurlyand_zn
6. Прокопів Л.М. Інформаційні технології в педагогіці : метод. рек. до самост. роботи / Л. М. Прокопів. – Івано-Франківськ, 2013. – 60 с.

Методичні рекомендації здобувачам під час самостійної роботи

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, і є

невід’ємною складовою процесу вивчення конкретної дисципліни. Її зміст визначається робочою навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Методичні матеріали для самостійної роботи здобувачів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних занять.

Обов’язковим елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Методика викладання у вищій школі» є самостійна робота здобувачів з науковими першоджерелами з питань психології, теорії та практики проведення наукових досліджень в галузі психології. Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від нормованих навчальних занять, тобто лекційних і семінарських занять (аудиторної роботи).

Основні види самостійної роботи, на які повинні звертати увагу здобувачі:

- вивчення лекційного матеріалу;
- робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури;
- підготовка до практичних занять;
- підготовка до дискусій та інших пропонованих викладачем завдань;
- складання реферату та підготовка доповідей;
- написання творчих есе;
- підготовку презентацій;
- виконання практичних завдань.

Підготовка до практичних занять розпочинається з опрацювання лекційного матеріалу. Здобувач повинен самостійно ознайомитися з відповідним розділом робочої програми, підготувати відповіді на контрольні запитання, які подані в програмі у певній послідовності згідно з

логікою засвоєння навчального матеріалу.

Семінарські заняття збагачують і закріплюють теоретичні знання здобувачів, розвиваючи їх творчу активність, допомагають у набутті практичних навичок роботи за предметом навчальної дисципліни.

У процесі підготовки до семінарських занять самостійна робота здобувачів є обов'язковою частиною навчальної роботи, без якої успішне і якісне засвоєння навчального матеріалу неможливе. Це свідчить про необхідність керування самостійною роботою здобувачів з боку викладача завдяки проведенню цілеспрямованих організаційних і контрольних заходів.

У разі, коли здобувач не може самостійно розібратися в якомусь питанні, він може отримати консультацію у викладача (згідно з графіком проведення консультацій викладача кафедри соціальної психології). Добре організовані консультації дозволяють спрямувати самостійну роботу в потрібному напрямі, зробити раціональною і підвищити її ефективність.

Раціональна організація самостійної роботи вимагає вмілого розподілу свого часу між аудиторною і позааудиторною роботою. Виконання завдань із самостійної роботи є обов'язковим для кожного здобувача.

Фінальною формою самостійної роботи є підготовка до заліку. Вона базується на систематичному вивченні лекційного матеріалу, питань, розглянутих на семінарських заняттях, а також проблемних питань, досліджених самостійно, й вмінні логічно викладати їх сутність та відповідати на запитання.

Методичні вказівки здобувачам до написання рефератів

Реферат — короткий виклад (огляд) змісту однієї або декількох наукових робіт або книг з певної тематики. У рефераті повинно бути якнайповніше розкрито зміст теми, основні теоретичні та фактичні відомості. Розширений, або зведений (за декількома джерелами, оглядовий) реферат

містить відомості про певну кількість робіт з одної теми, викладені у вигляді добре структурованого тексту.

Реферат — перший ступінь на шляху освоєння навиків проведення науково-дослідної роботи, оскільки він є однією з початкових форм подання наукових результатів письмово. Це робота теоретичного характеру із джерелами інформації по аналізу, порівнянню і узагальненню даних, одержаних іншими дослідниками обраної теми. Важливо, що в процесі написання реферату формується власний погляд на проблему.

Оформлення та структура реферату.

Оптимальним вважається обсяг реферату у 10-15 сторінок друкарського тексту. Формат паперу — А 4. Поля: ліворуч - 3 см., справа - 1,5 см., зверху - 2,0 см., знизу — 2,0 см.. Кегль - *Times New Roman*. Розмір шрифту - 14. Абзац 1,25 см., міжрядковий інтервал — 1,5.

Реферат повинен мати титульний аркуш, зміст, вступ, основну частину, висновок та список використаної літератури, який розміщується на останній сторінці реферату.

Критерії оцінки реферату

Реферати в рамках навчального процесу оцінюються за наступними головними критеріями:

- уміння підібрати наукову літературу по темі;
- інформаційна насиченість, новизна, оригінальність викладу питань;
- простота і дохідливість викладу;
- структурна організованість, логічність, граматична правильність і стилістична виразність;
- переконливість, аргументованість, практична значущість і теоретична обґрунтованість пропозицій і висновків, зроблених в рефераті.

Методичні рекомендації щодо проведення підсумкового контролю з дисципліни «Методика викладання у вищій школі»

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку, в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни.

При вивченні навчальної дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться з метою визначення рівня підготовленості здобувача з певних тем, розділів робочої навчальної програми, якості виконання конкретних завдань та здійснюється впродовж семестру під час проведення аудиторних занять (лекції, практичні заняття) та при виконанні самостійної роботи.

Об'єктом поточного оцінювання є:

- програмний матеріал, який викладається на лекціях;
- питання і проблеми, що обговорюються та відпрацьовуються на практичних заняттях;
- програмний матеріал для самостійного вивчення, який передбачений робочою програмою та включає індивідуальні завдання: реферати, есе, презентації, практичне завдання.

Форма підсумкового контролю – залік. Залік виставляється за результатами роботи здобувача впродовж усього семестру. Підсумкова оцінка визначається як проста сума балів за результатами поточного контролю за 100-бальною шкалою.

Здобувач одержує підсумкову оцінку за залікову навчальну дисципліну, якщо за результатами поточного контролю він набрав 60 і більше балів.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав менше 60 балів, він повинен виконати залікове завдання і з урахуванням його

результатів одержати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він також може виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів підвищити свою підсумкову оцінку з дисципліни.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний та періодичний контроль									Сума балів	
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль №2				Індивідуальне самостійне завдання
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	10	100
10	10	10	10	10	10	10	10	10		
60						30				

T1, T2, T3, T4 – теми змістових модулів

Оцінювання знань (розподіл балів) здобувачів

Метод	Форма	Бали	максимум
Усний контроль	опитування	3 бали	30
Практичний контроль	Робота на семінарських заняттях	5 балів	60
Індивідуальне самостійне завдання	Презентація Доповідь Есе Практичне завдання Кросворд	10 балів	10
Залік (бали)			100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	Дуже добре	
75-84	C	Добре	
70-74	D	Задовільно	
60-69	E	Допустимо	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Розкрити проблеми сучасного суспільства у сфері освіти.
2. Проаналізувати сутність поняття «педагогіка», розкрити її місце в системі наук.
3. Розкрити стан і тенденції розвитку вищих навчальних закладів України та педагогіки вищої школи в ХХ - на початку ХХІ століття.
4. Дати характеристику системи освіти України, її структури. Принципи діяльності освітніх закладів.
5. Розкрити шляхи забезпечення якості вищої освіти.
6. Охарактеризувати основні завдання вищого навчального закладу. Типи вищих навчальних закладів.
7. Сучасні вимоги до управління вищим навчальним закладом.
8. Розкрити предмет і об'єкт дидактики вищої школи. Принципи навчання у вищій школі.
9. Охарактеризувати структуру процесу оволодіння знаннями, уміннями й навичками, формування компетентності. Мотиви навчання.
10. Розкрити сутність поняття «форми організації навчання».
11. Дати визначення понять «прийоми навчання» та «засоби навчання» і охарактеризувати їх особливості у вищій школі.
12. Охарактеризувати сучасні інноваційні методи навчання у вищій школі.
13. Розкрити дидактичні вимоги до вибору методів навчання.
14. Охарактеризувати значення академічної лекції в системі професійної підготовки студентів.
15. Охарактеризувати дидактичні і методичні вимоги до академічної лекції.
16. Розкрити дидактичні основи семінарських, практичних, лабораторних, індивідуальних та інших форм занять.

17. Охарактеризувати види семінарів, вимоги до їх організації та проведення.
18. Розкрити особливості технології і техніки організації та проведення практичних і лабораторних занять.
19. Розкрити особливості технології і техніки організації та проведення індивідуальних занять, консультацій і колоквиумів.
20. Охарактеризувати ділові ігри як форми проведення практичних, семінарських та лабораторних занять.
21. Особливості використання технічних засобів, комп'ютерів та інформаційних систем під час практичних, семінарських та лабораторних занять.
22. Розкрити особливості навчальної роботи студентів і передумови її ефективності.
23. Пояснити особливості адаптації студентів до самостійної навчальної роботи. Охарактеризувати роль книги в системі професійної підготовки.
24. Розкрити етапи підготовки до лабораторних, практичних, семінарських занять.
25. Охарактеризувати особливості підготовки до контрольних заходів.
26. З'ясувати значення і роль аналізу й оцінювання навчальних досягнень студентів.
27. Охарактеризувати функції оцінювання навчальних досягнень студентів.
28. Охарактеризувати методiku проведення контрольних дій у вищій школі.
29. Організація індивідуальної та самостійної позааудиторної роботи студентів.
30. Загальне поняття про інтелект особистості.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Основна

1. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: навч.-метод. посіб. [За заг. ред. В.Стинської, Л.Прокопів] / Авт. кол.: Стинська В.В., Прокопів Л.М., Завгородня Т.К., Нагачевська З.І., Савчук Б.П., Стражнікова І.В., Єгорова І.В., Ковальчук В.М., Салига Н.М. Івано–Франківськ, 2021. 430 с.
2. Вітвицька С. С., Андрійчук Н. М. Основи педагогіки вищої школи / *Fundamentals of Higher School Pedagogy*: Білінгвальний навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. 2-ге вид. перероб і доп. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2019. 312 с.
3. Дубасенюк О.А., Антонова О.Є. Методика викладання педагогіки: курс лекцій: вид.2, доповнене. Житомир: Вид–во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 327 с.
4. Інноваційні методи проведення занять: метод. посіб. Автор-укладач Кожухар О.А. Чернівці, 2017. 124 с.
5. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с.
6. Каплінський В.В.Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с.
7. Нагаєв В.М., Портян М.О. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. / В.М.Нагаєв, М.О. Портян. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – Харків: Стильна типографія, 2018. 289 с.
8. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П. Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В. Медведєва; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с.
9. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Івано–Франківськ, 2022.180 с.
10. Якимова Л.М. Методика викладання фахових дисциплін у ЗВО: опорний конспект лекцій у схемах і таблицях : навч. посібник. Чернівці Технодрук, 2019. 177 с.

Додаткова

1. Будник О. Використання методик змішаного навчання у закладі вищої освіти. *Обрії*. 2018. № 1 (46). С. 4-11.
2. Винославська О.В. Психологія та методика викладання фахових навчальних дисциплін у вищій школі. Комплекс навч.-метод. забезпечення для підготовки магістрів усіх спеціальностей / О. В. Винославська. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2016. – 73 с.
3. Городжа Л.В. Наукова стаття: як написати та опублікувати у рейтинговому виданні. Методичні рекомендації. Київ: Ін-т електродинаміки НАН України. 2020. 48 с.
4. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, адап.№ 37-38, ст.2004). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page_9. Закон України «Про освіту»
5. Каплінський В.В. 100 складних ситуацій на уроках та поза уроками: шукаємо рішення. Навчальний посібник для майбутніх учителів / В.В. Каплінський. – Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. – 80с.
6. Кайдалова Л. Г., Науменко Н.В. Методика викладання у вищій школі: методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів вищої освіти. Харків, 2021. 46 с.
7. Ковальчук В.М. Науково-дослідницька діяльність майбутніх викладачів вищої школи. Збірник наукових праць.Переяслав-Хмельницький. 2018. С.287-289.
8. Kurova A. & all. Organizational and Economic Aspects of Improving the Process of Managing the Educational Activities of a Higher Education Institution in the Conditions

- of the Socio-Economic Development of the Country. *Review of Economics and Finance*, 2023, 21(1). Pp. 642–646. (Scopus).
9. Кононенко О.І., Гудімова А.Х., Курова А.В. Сучасні тенденції та стратегії розвитку вищої освіти в Україні: аналіз реалізації. *Перспективи та інновації науки. Серія «Психологія»*. Вип. 9 (27). 2023. С. 232-244. (Фахове видання. Серія «Психологія»).
 10. Методика викладання у вищій школі [Електронний ресурс]: електрон. метод. рекомендації до курсу «Методика викладання у вищій школі» для здобувачів другого (маг.) рівня вищої освіти спец. 053 «Психологія» / уклад. А.В. Курова. - Одеса, 2023. 47 с.
 11. Прищак, М. Д., Залюбівська О.Б. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі: курс лекцій. Вінниця : ВНТУ, 2019. 150 с.
 12. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
 13. Стинська В. Моделивання професійної діяльності майбутніх викладачів закладів вищої освіти. *Нові технології навчання*. 2020. Вип. 94. С. 321–326.
 14. Стинська В., Яцишин З., Кліщ І. Компетентнісний підхід у вищій професійній освіті України. *Науковий часопис НПУ імені М.П Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2021. Вип. 79. Том 2. С. 139–142.

15. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Наукова бібліотека Одеського національного університету імені І.І. Мечникова <http://lib.onu.edu.ua/>
2. Науковий журнал «Психологія та соціальна робота» <http://lib.onu.edu.ua/psychologyya>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського <http://nbuv.gov.ua>
4. Національна психологічна асоціація <https://www.npa-ua.org/>
5. Українська психологічна асоціація <https://www.upa.guru>
6. World Health Organization <https://www.who.int/home>
7. American Psychological Association (APA) <https://www.apa.org/>

ДОДАТКИ

Додаток 1

ОРІЄНТОВНА СХЕМА АНАЛІЗУ ЛЕКЦІЇ

1. Зміст лекції:

- науковість;
- відповідність сучасному рівню наукового розвитку даного предмету;
- відбір матеріалу, висвітлення його з різних позицій;
- зіставлення різноманітних концепцій;
- активізація мислення, висунення проблемних питань;
- ознайомлення з історією наукового пошуку;
- визначення значущості матеріалу та його застосування в практиці;
- наявність матеріалу, якого немає в підручниках;
- пояснення найбільш складних питань;
- наявність завдань для самостійного відпрацювання матеріалу, зв'язків із попередніми лекціями, розділами курсу.

2. Методика читання лекцій:

- ◆ чітка структура лекції, логіка викладу, повідомлення літератури до теми або до всього курсу;
- ◆ доступність, аргументованість;
- ◆ виокремлення головного у матеріалі та висновках;
- ◆ використання прийомів закріплення- повторення, запитання на перевірку, засвоєння, підведення підсумків;
- ◆ використання ТЗН, застосування лектором опорних матеріалів (текст, конспект, окремі записи).

3. Керівництво роботою студентів:

- допомога у веденні записів (зміна темпу: уповільнений темп

за умовважливості виділення матеріалу);

– використання прийомів підтримки уваги - цікаві приклади, риторичні запитання і т. ін. Спонування до запитань з боку студентів.

4. Особистість лектора:

- знання предмету;
- емоційність, голос, дикція;
- якість, чіткість, забарвленість, грамотність мовлення;
- зовнішній вигляд;
- уміння триматися перед аудиторією;
- уміння бачити та відчувати аудиторію, встановлювати з нею контакт.

5. Результати лекції:

- інформаційна цінність лекції;
- духовний та виховний вплив
- осягнення дидактичних цілей;
- практична значущість.

ОРІЄНТОВНА СХЕМА СКЛАДАННЯ МЕТОДИЧНОЇ РОЗРОБКИ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

Тема _____

Курс _____ спеціальність _____

Кількість навчальних годин _____

I. Актуальність теми: розкривається значимість теми у майбутній професійній діяльності, наводяться дані, спрямовані на формування позитивної мотивації, пізнавального інтересу до теми, що вивчається.

II. Навчальні цілі заняття (з вказівкою рівня засвоєння, що планується):

- ознайомитись, мати уявлення про ... (*a* - I),
- знати, засвоїти ... (*a* - II),
- оволодіти навичками, вміннями або вміти ... (*a* - II),
- розвивати творчі здібності ... (*a* - IV).

III. Цілі розвитку особистості (виховні цілі).

Актуальні аспекти: деонтологічний, екологічний, правовий, професійної відповідальності, психологічний, психотерапевтичний, патріотичний.

IV. Міждисциплінарна інтеграція.

Дисципліни	Знати	Вміти
Попередні (забезпечуючі) дисципліни. Наступні дисципліни, ті що забезпечуються. 3. Внутрішньопредметна інтеграція (між темами даної дисципліни).		

V. Зміст теми заняття може бути представленим:

1. розгорнутим текстом змісту теми;
2. структурно-логічною схемою змісту теми;
3. тезисним викладенням змісту.

VI. План та організаційна структура заняття

№ п/п	Основні етапи заняття, їх функції та зміст	Навчальні цілі в рівнях засвоєння	Методи контролю та навчання	Матеріали методичного забезпечення
1. 2. 3.	Підготовчий етап Організація заняття Постановка навчальних цілей та мотивація Контроль вихідного рівня знань, умінь, навичок	I-II		Таблиці, муляжі, структурно-логічні схеми, обладнання, відеофрагменти, дидактичний матеріал
4.	Основний етап Формування професійних умінь та навичок (дається перелік основних практичних завдань)	III	Вказуються методи формування вмінь та навичок: практичний професійний тренінг	Алгоритми, інструкції для формування практичних навичок, професійних умінь. Ситуаційні задачі. Кейси. Професійні ситуації. Дидактичний матеріал
5. 6. 7.	Заключний етап Контроль та перевірка рівня професійних умінь та навичок Підведення підсумків заняття (теоретичного, практичного) Домашнє завдання (основна і допоміжна література до теми)	III	Методи контролю навичок, індивідуальний контроль навичок	Орієнтована карта для самостійної роботи з літературою

VII. Матеріали методичного забезпечення заняття

1. Матеріали контролю для підготовчого етапу заняття: питання, задачі, тестові завдання.

2. Матеріали методичного забезпечення основного етапу заняття: професійні алгоритми (орієнтовні карти) для формування практичних навичок та вмінь, навчальні задачі.
3. Матеріали контролю для заключного етапу: задачі, завдання, тести.
4. Матеріали методичного забезпечення самопідготовки студентів: орієнтовні карти для організації самостійної роботи студентів з навчальною літературою.

VIII. Література

- а) навчальна (основна і додаткова);
- б) наукова;
- в) методична.

ОРІЄНТОВНА СХЕМА СКЛАДАННЯ МЕТОДИЧНОЇ РОЗРОБКИ СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

Тема _____

Курс _____ спеціальність _____

I. Актуальність теми

II. Навчальні цілі (формулюються в рівнях засвоєння): знати, засвоїти...

(α - II), вміти, оволодіти ...(α - III), вміти досліджувати, творчо вирішувати ... (α - IV).

III. Цілі розвитку особистості майбутнього фахівця (виховні)

IV. Міждисциплінарна інтеграція

V. Зміст теми семінарського заняття. Може даватися у вигляді розгорнутого змісту, структурно-логічної схеми змісту теми, тезисному варіанті.

VI. План та організаційна структура семінарського заняття

№ п/п	Основні етапи заняття, їх функції та зміст	Навчальні цілі в рівнях засвоєння	Тип семінару	Матеріали методичного забезпечення	час
1. 2.	Підготовчий етап Організація заняття Постановка навчальних цілей та мотивація			Таблиці, муляжі, структурно-логічні схеми, обладнання, відеофрагменти, дидактичний матеріал	

3.	Основний етап Узагальнення теоретичного матеріалу за планом: (дається план питань семінару)	I II-III III-IV III-IV IV	Семінар відтворення теоретичних знань Узагальноючий семінар Семінар-конференція Семінар-дискусія Проблемний семінар	Питання, тести II р. Задачі, завдання III р. Структурно-логічні схеми. Класифікаційні таблиці. Доповіді студентів. Навчальні проблеми. Проблемні теоретичні питання, ситуації, завдання, задачі.	
4. 5.	Заключний етап Підведення підсумків заняття Домашнє завдання (основна і допоміжна літератури до теми)			План теми наступного семінару. Література. Матеріали самоконтролю	

VII. Матеріали методичного забезпечення семінарського заняття.

7.1. Матеріали методичного забезпечення основного етапу семінарського заняття: план семінару; література (навчальна, наукова); проблеми, питання, завдання, задачі, тести, схеми відповідно до типу семінару.

7.2. Матеріали методичного забезпечення заключного етапу семінарського заняття: план теми наступного семінару; теми рефератів та доповідей; література: навчальна, наукова; матеріали для самоконтролю студентів (питання, тести, задачі, структурно-логічні схеми, класифікаційні таблиці).

Навчальне видання

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Електронні методичні рекомендації до курсу
для здобувачів спеціальності 053 «Психологія»
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Електронне практичне видання

Укладач

Курова Анастасія Володимирівна

В авторській редакції

Шрифт Times New Roman.

Системні вимоги: операційна система сумісна з програмним

Забезпеченням для читання файлів формату PDF.

Обсяг 1,1 МБ.

Кафедра соціальної психології

Факультет психології та соціальної роботи

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

Адреса: вул. Дворянська 2, м. Одеса, Україна, 65082